

Marks kommun

markskommun@mark.se

Beslut för gymnasieskola med introduktionsprogram

efter tillsyn i Marks gymnasieskola individuellt
alternativ i Marks kommun

Tillsyn i Marks gymnasieskola individuellt alternativ

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Marks kommun under våren 2016. Marks gymnasieskola individuellt alternativ besöktes av Skolinspektionen den 1-2 mars 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Elevernas kunskapsresultat

När det gäller introduktionsprogrammen finns det ingen samlad nationell statistik över elevernas kunskapsresultat.

Skolinspektionen har däremot tagit del av skolenhetens inskickade sammanställning. Av denna framgår att det under läsåret 2014/15 gick 23 elever på individuellt alternativ. Lsåret 2014/15 sattes det totalt 86 betyg i olika grundskoleämnen på programmet och av dessa sattes 63 betyg (73 procent) med betyget E eller högre. Det framgår också att 23 betyg (27 procent) fick betyget F samt att det i fyra fall saknas underlag för att kunna sätta betyg.

Resultat av arbetet för trygghet och studiero

Resultat saknas på den enkät som genomfördes av Skolinspektionen hösten 2015 på grund av för få elever i årskurs 2. I skolans egen elevenkät för läsåret 2014/15 var svarsfrekvensen för individuellt alternativ 82 procent. Dock görs ingen sammanställning av resultaten programvis och av den anledningen går det inte att se vad eleverna på programmet har svarat.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Anmärkning	2016-09-15
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-09-15
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-09-15

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn på Marks gymnasieskola, individuellt alternativ visar att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Vid skolenheten saknas en systematik i arbetet med dokumentation, uppföljning, analys och framtagandet av utvecklingsåtgärder för verksamheten, både avseende kunskapsresultat och arbetet med trygghet och studiero. Det finns inte ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som enbart avser den skolenhet där individuellt alternativ på Marks gymnasieskola ingår. Den sammanställning som Skolinspektionen tagit del av i samband med tillsynen avser hela Marks gymnasieskola och i denna går det inte urskilja den

skolenhet som individuellt alternativ tillhör. Det finns inte heller något annat dokumenterat systematiskt uppföljningsarbete som för verksamheten på introduktionsprogrammet individuellt alternativ. Avsaknaden av dokumenterad uppföljning av kunskapsresultat för eleverna på enhetsnivå i relation till de nationella målen tillsammans med avsaknaden av analys av elevenkäten på programnivå medför att det också saknas både analys och anpassade utvecklingsåtgärder för skolenheten och programmet specifikt.

Även det målinriktade arbetet mot kränkande behandling brister i systematik som sammanhänger med att uppföljningen är inriktad på skolan som helhet istället för den enskilda skolenheten. Skolinspektionens utredning visar att skolenhetens plan mot kränkande behandling inte utgår från skolenhetens verksamhet och att den inte heller används på skolenheten i tillräcklig omfattning.

Skolenheten där individuellt alternativ ingår saknar fungerande rutiner när det gäller systematisk uppföljning och utveckling av utbildningens resultat i förhållande till de nationella målen. Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att följa upp och analysera skolenhetens resultat för att kunna fatta beslut om och genomföra nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn behöver, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolenheten. Rektorn behöver också, tillsammans med elever och personal, bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete för att alla elever ska få en likvärdig utbildning som uppfyller författningarnas krav. Genom ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete skulle även bristerna i det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling av elever kunna åtgärdas.

Marks gymnasieskola är organiserad i fyra skolenheter, för vilka fyra rektorer ansvarar för utbildningen på var sin skolenhet. Organiseringen av utbildningen i skolenheter bedöms på huvudmannanivå.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Marks kommun att senast den 15 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Marks kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan inte används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Istället arbetar elevhälsan, vid tiden för tillsynen, främst behovs- och individinriktat. Även om elevhälsan och rektorn beskriver vissa

förebyggande insatser utgör dessa endast en liten del av elevhälsans arbete. Detta strider mot skollagen som anger att det för eleverna i gymnasieskolan ska finnas elevhälsa som främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen anges bl.a. följande: Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv (prop. 2009/10:165, s. 277).

Elevhälsans representanter berättar i intervju att de har en vilja att kunna arbeta mer med hälsofrämjande och förebyggande åtgärder på skolenheten. Vid tiden för tillsynen arbetar dock elevhälsan främst med individärenden och med problemlösning för stunden, tillägger representanter för elevhälsan. Elevhälsans representanter beskriver att deras hälsofrämjande och förebyggande arbete är begränsat till att stötta personalen, att bedriva ett drogförebyggande arbete och att vara delaktiga i lokalfördelningen på skolenheten.

Elevhälsans representanter berättar att rektorn inte berättat hur elevhälsans professioner ska arbeta på skolenheten och de har heller inte fått något specifikt riktat uppdrag till eleverna på individuellt alternativ. Rektorn bekräftar att hon använder elevhälsans kompetenser på individnivå för eleverna och att hon inte har gett elevhälsan några andra direktiv i deras arbete. Rektorn berättar i sin beskrivning av elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete att kuratorerna på skolenheten haft en insats kring elevers mående. Rektorn berättar vidare att skolsköterskorna genomför elevhälsosamtal vilka har legat till grund för att några elever fått bildterapi på skolenheten.

Motivering till föreläggande som ingripande

Marks kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Marks kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnen, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som

framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Marks kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp och dokumentera skolenhetens kunskapsresultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen.
- Det som framkommer vid uppföljningen ska analyseras. Utifrån analysen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn ska också planera för och se till att åtgärderna genomförs.
- Rektorn ska se till att uppföljning, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömer att det finns brister i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Bedömningen görs mot bakgrund av följande. Av Skolinspektionens utredning framgår att det inte finns något dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå som följer upp elevernas kunskapsresultat och resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Det dokumenterade kvalitetsarbete som Skolinspektionen tagit del av i samband vid tillsynen avser hela Marks gymnasieskola. Ur denna dokumentation går det

inte urskilja vilka resultat som faktiskt rör eleverna inom individuellt alternativ.

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skollagen anger också att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvar för skolenhetens resultat.

Rektorn uppger i intervju att elevernas kunskapsresultat sammanställs på arbetslagsnivå. Rektorn berättar vidare att lärarna som undervisar på individuellt alternativ har gjort utvärderingar i samband med skolenhetens utvecklingsdagar och att det har arbetats fram en utvecklingsplan för år 2016. Lärarna som undervisar på individuellt alternativ berättar att de tror att de utvärderingar som genomförts har använts av rektorn i kvalitetsarbetet och dokumenterats. Lärarna uppger även att det gjorts intervjuer om elevernas upplevelser av utbildningen.

Rektorn uppger i intervju att det finns en analys av tidigare läsår i individuellt alternativs utvecklingsplan och att det även görs analyser under läsåret.

Rektorn berättar att det finns en sammanställning av resultat för individuellt alternativ och en översikt över utvecklingsområden i skolans administrationsprogram. Rektorn berättar att det i uppföljningsprogrammet finns sammanställningar och utvecklingsområden redovisade både på program-, enhets- och förvaltningsnivå. Skolinspektionen har begärt att få ta del av denna dokumentation men någon sådan dokumentation har inte lämnats in till Skolinspektionen.

Vid intervju uppger rektor att hon får sina utvecklingsområden för individuellt alternativ från förvaltningen/huvudmannen och ger som exempel på ett sådant utvecklingsområde "en lärmiljö för alla". Rektorn tillägger att "studieteknik" är ett utvecklingsområde specifikt riktat till individuellt alternativ. Även detta utvecklingsområde har beslutats av huvudmannen. Rektorn redovisar dock inga egna utvecklingsområden för verksamheten där hon, personal och elever tagit fram specifika utvecklingsområden för individuellt alternativ.

Skolinspektionen efterfrågar vid tillsynen en dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet och en utvecklingsplan för individuellt alternativ samt den resultatsammanställning för individuellt alternativ som tidigare nämnts av rektor vid intervju. I resultatrapporten som rektorn skickat in till Skolinspektionen nämns inte individuellt alternativs elever alls i sammanställningen av elevernas kunskapsresultat. I resultatrapporten finns det även en sammanställning av en elevenkät om trivsel och trygghet som besvarats av elever i årskurs 2 på Marks gymnasieskola. I sammanställningen går det inte urskilja vad elever som går på individuellt alternativ anser i de olika frågorna.

Efter att Skolinspektionen ytterligare en gång begärt in en sammanställning av elevernas kunskapsresultat för läsåret 2014/15 för individuellt alternativ har rektor inkommit med denna. I sammanställningen framgår det vilka ämnen som eleverna på individuellt alternativ läst och vilka betyg som uppnåtts samt antalet elever som gått vidare till nationellt program som behöriga elever. Denna sammanställning har gjorts i efterhand och är inte en del i det systematiska kvalitetsarbete som tidigare redovisats.

De uppföljningar som rektorn uppgett att lärarna har genomfört och dokumenterat avseende eleverna på individuellt alternativ utgör lärarnas individuella reflektioner av undervisningssituationen för deras respektive ämnen. Av dessa uppföljningar framgår inte att elevernas kunskapsresultat har sammanställts på skolenhetsnivå. Det framgår inte heller att lärarnas uppföljningar har använts av rektorn som underlag i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Rektor har visserligen sammanställt elevernas kunskapsresultat i ett dokument som lämnats till Skolinspektionen, men dessa resultat används inte systematiskt som ett underlag för analyser tillsammans med lärare och övrig personal. Inte heller elevernas svar på enkäten avseende trivsel och trygghet ingår i skolenhetens kvalitetsarbete då det inte går att utläsa hur eleverna på individuellt alternativ har svarat. De utvecklingsåtgärder som sätts in för skolenheten beslutas inte av rektorn utifrån vad en analys av skolenhetens resultat visat utan utvecklingsåtgärderna beslutas av huvudmannen. Det gör att rektor inte heller kan utvärdera om rätt åtgärder vidtagits utifrån skolenhetens behov. Skolinspektionen har vid upprepade tillfällen begärt att få ta del av den dokumentation som rektorn hänvisar till i intervju men någon sådan dokumentation har inte presenterats för Skolinspektionen. Skolinspektionen konstaterar därmed att skolenhetens systematiska kvalitetsarbete inte dokumenteras i enlighet med skollagens bestämmelser.

Motivering till föreläggande som ingripande

Marks kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Marks kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Marks kommun en anmärkning. Marks kommun ska senast den 15 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Marks kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska varje år, utifrån identifierade behov på skolenheten, planera konkreta och uppföljningsbara insatser för att motverka kränkande behandling.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömer att det på skolenheten inte bedrivs ett tillräckligt målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Bedömningen görs mot bakgrund av följande. Skolenhetens plan mot kränkande behandling utgår inte specifikt från skolenhetens verksamhet utan är gemensam för flera skolenheter vid Marks gymnasieskola. När de på skolenheten inte tar reda på vilka specifika behov och risker som finns skolenheten, kan de inte heller arbeta målinriktat mot kränkande behandling. De kan inte planera för vilka åtgärder som bäst behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever, så att alla elever känner sig trygga på skolan.

Enligt skollagen ansvarar huvudmannen för att det varje år upprättas en plan som innehåller en översikt av de åtgärder som är nödvändiga för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Denna plan ska innehålla en beskrivning av de åtgärder som antingen ska påbörjas eller genomföras under läsåret. I planen ska det även framgå hur de planerade åtgärderna genomförts och dessa ska sedan tas med i nästkommande års plan.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av skolenhetens plan mot kränkande behandling som benämns "Likabehandlingsplan och plan mot diskriminering och kränkande behandling, Marks gymnasieskola, gymnasiesärskola och introduktionsprogram, läsår 2015/16". Skolinspektionen har i samband med tillsynen även tagit del av planen för kränkande behandling för en annan skolenhet på Marks gymnasieskola och kan konstatera att de olika planerna är identiska för skolenheterna. Det framgår därmed inte vilka specifika behov som framkommit av en kartläggning av verksamheten på Marks gymnasieskola individuellt alternativ. Rektorn bekräftar att planen mot kränkande behandling gäller för hela skolan, inte bara för skolenheten. Vid intervju med lärare i gymnasiesärskolan (som också ingår i skolenheten) framkommer att det är skolans trygghetsteam som har utarbetat planen.

I planen mot kränkande behandling står att de främjande åtgärder som skulle genomförts under läsåret 2014/15 inte genomförts. I planen går det vidare att läsa att rektorerna på de olika enheterna istället bestämt att genomföra förra läsårets främjande åtgärder under läsåret 2015/16.

Eleverna på individuellt alternativ berättar att de pratat om planen i början av terminen men inte så mycket efter det och tillägger att de inte har varit med om något annat förebyggande arbete avseende kränkande behandling vid skolenheten. Rektorn berättar att hon känner till att värdegrundsfrågor tas upp i klasserna i samband med uppstartsdagarna i början av läsåret. Lärarna som

undervisar på individuellt alternativ berättar att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling naturligt ingår på varje lektion.

Motivering till anmärkning som ingripande

Marks kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter eftersom det finns brister i individuellt alternativs arbete med planen mot kränkande behandling. Mot bakgrund av att inte annat framkommer än att eleverna är trygga på skolenheten och eftersom det vid skolenheten finns exempel på insatser för att motverka kränkande behandling av elever bedömer Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och Marks kommun tilldelas därför en anmärkning.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla

elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens

individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Beslut

2016-05-02
15 (17)

Dnr 43 - 2015:9268

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Anders Bengtsson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Marks gymnasieskola individuellt alternativ

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Marks gymnasieskola individuellt alternativ

Marks gymnasieskola är en kommunal gymnasieskola, som ligger i Kunskapens hus i Skene, i Marks kommun. På Marks gymnasieskola bedrivs utbildning inom gymnasieskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildningens tre skolformer. Det finns fyra skolenheter på Marks gymnasieskola. Varje skolenhet leds av en rektor. Såväl elevhälsan som studie- och yrkesvägledningen är organiserad centralt på förvaltningen inom kommunen.

Denna tillsyn avser skolenheten Marks gymnasieskola, introduktionsprogrammet individuellt alternativ. På skolenheten erbjuds utbildning inom individuellt alternativ samt gymnasiesärskolan. Vid tiden för tillsynen finns det på skolenheten totalt 29 elever som läser individuellt alternativ.